



בעזרה"ת עיון תורני שכונת אגדת של תורה

גליון 594

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו



"וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, ותחי רוח יעקב" – מה יש בעגלות הללו? מה ראה בהן יעקב ששכנע אותו לרדת למצרים כדי לפגוש את בנו האבוד? אלא ראה יעקב בהן רמז ברור שבנו יוסף עדיין מחובר לתורה. כיצד? לפני שנפרד יוסף מאביו, למדו אז יחד פרשת עגלה ערופה. וכשולח לו עגלות, רומז לו יוסף שלא שכח. ורק אז החליט לרדת למצרים לפגוש את יוסף, רק כאשר נוכח לדעת שיוסף לא שכח את לימודם המשותף והוא עדיין מחובר לתורה. אך לא לפני שהוא שולח את יהודה לפניו, חלוץ לפני המחנה, שיקים שם - ישיבה! "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף, להורות לפניו גשנה..." רש"י: "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה". יעקב אבינו, שהתאבל על בנו יוסף עשרים ושתיים שנה, ובידו לרדת למצרים לאלתר ולראותו בחיים, בכל זאת אינו יורד למצרים. מדוע? משום שאין שם ישיבה. לכן הוא שולח את בנו יהודה: "לך ותקים שם ישיבה ורק אחרי שתבנה שם ישיבה אבוא למצרים".

פנתח האלה



בפרשתנו אי אפשר שלא לעמוד נפעם מול גדלות נפשו של יוסף וטוהר מידותיו התרומיות. "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתנדע יוסף אל אחיו". אמר רבי חמא ברבי חנינא לא עשה יוסף כשורה, שאילו בעט בו אחד מן השבטים מיד מת. מדוע איפוא הסתכן? כדי שלא יפגעו האחים מול מצרים שיאמרו להם כיצד העזתם למכור את אחיכם, דבר שאפילו שפלים שבאומות אינם עושים? ויוסף מוכן לאבד את המפגש עם אבא ובעצם אפילו למות כדי לא לפגוע בהם! פעמים קורה שעשינו למאן דהוא טובה והוא מוכן להחזיר, אולם אנו מסרבים. אין צורך, זה בסדר, אנו אומרים. נדמה לנו שזהו שיא החסד. שלא על מנת לקבל חזרה. אולם בעצם זה נובע מהרצון שהזולת יהיה משועבד לנו עולמית... כך גם כשהזולת פוגע בנו אנו אומרים יזה בסדר, שום דבר לא קרה גם כאן כוונתנו ברורה. עדיף לא לקבל את ההתנצלות כדי שהוא ישאר עם נקיפות מצפון וישאר בעל חוב שלנו עולמית... יוסף אינו נוהג כן. הוא מנסה באמת להוציא מלבב אחיו כל תחושה של אי נעימות כדי שלא ירגישו נקיפות מצפון. הוא אפילו אומר להם שבסך הכל הטיבו לו! **ואתו שיקול דעת התלווה עימו במשך כל העשרים ושנים שנה שנפרד מאביו דהנה שאל ה"אור החיים" הקדוש מדוע יוסף האהוב על אביו נתן לו לסבול במשך כל העשרים ושנים שנה ונטמן ולא גילה לאביו על ידי שליח או מכתב שהוא חי ונמצא במצרים ואף אם בימי עבודתו יתכן שלא היתה לו אפשרות לכך אולם כשעלה לגדולה מדוע לא דאג לכך?** אלא ביאר ה"אור החיים": חשש יוסף שמא כשאביו ידע מכך, יודע לו שהאחים הם שמכרוהו ואולי יקפיד עליהם ויקללם, ולא רצה לגרום להם צער ונזק ולכן לא גילה לאביו במשך כל העשרים ושנים שנה ואף לא שלח לו מכתב שלומים.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

כי התורה זה הכל. תורת חיים. מלמדת אותנו איך לחיות נכון, איך להפיק את המקסימום מהחיים, איך להיות שמחים. אדם שהולך בדרך התורה, מרגיש איך יד נעלמה מכוונת אותו מלמעלה ומוליכה אותו בדרך האמת. כשחיים עם התורה הכל נראה אחרת. החיים משתנים. יש לחיים טעם, יש משמעות, יש שמחה שלא ידענו שבכלל קיימת, יש רצונות חדשים וכוחות חדשים. והתורה שומרת עלינו מההשפעות המזיקות של הרחוב, של תרבות הגויים. "ובחוקותיהם לא תלכו".

זמני השבת
הדלקת נרות 4:20
מוצאי שבת 5:24
לית 5:56
 נא לטמור על קדושת הגליון
 אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַחֵידוּשׁ

שאלה: הקשת בענן, היא דבר טבעי, ואם כן איך אפשר לומר שהיא סימן שצריך לרדת מבול, ואנו מברכים עליה "זוכר הברית?"

תשובה: שאלה זו היא שאלה עתיקה, וכבר רבינו הרמב"ן בפירושו על התורה הסביר את הדברים. והש"י הקדוש (פרשת נח) כתב בשם הרמ"א, רבינו משה איסרליש, שאמר, שאף על פי שהקשת בענן היא מדרך הטבע, מכל מקום אם היו העולם זכאים, לא היתה הקשת נראית בענן, כי אילו היו זכאים לא היו יורדים גשמים אלא בלילה, בשעה שבני אדם נמצאים בבתיהם, כמו בלילי שבת, שהם גשמי ברכה ממש, והקשת לא תראה אלא כשהמטר יורד ביום. ויש עוד תירוצים בזה. ולכן למעשה יש לברך על ראיית הקשת "בשם ומלכות", ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם זוכר הברית נאמן בבריתו וקיים במאמרו.

(מאור ישראל - טבעת המלך עמוד פ)

שאלה: האם נכון שאסור לקרוא לנכד ששמו כשם סבו, ליד הסבא שלו. למשל, אם הסבא שמו יעקב, האם מותר לקרוא בנוכחותו לנכד שלו "יעקב?"

תשובה: אין חשש בזה, אלא אם כן הסבא בעצמו מקפיד על הדבר שלא יעשו כן. משום שקריאת השם על שמו של הסבא, נעשית לכבודו של הסבא, וממילא אין פגיעה בכבודו כשמזכירים את שמו בפניו. וכן הורה מרן זצ"ל, שהיו לו נכדים ששם "עובדיה", ואמר מרן זצ"ל שיקראו להם עובדיה גם בנוכחותו. ורצונו של אדם – הוא כבודו.

אהל לחידוש חידושים ופגנים לשולחן השבת

לאחר שהגיעו השבטים למצרים, המשנה למלך מראה להם סדרת אירועים מוזרה ומפתיעה. הרי לנו דוגמאות בודדות. נתחיל במדרש המספר שיוסף שלח 70 גיבורים כדי לאסור את שמעון, אך כשאלו קרבו אליו, הרים שמעון את קולו ושאג עליהם, מיד נרתעו 70 הגיבורים לאחוריהם. יוסף רמו לבנו מנשה, שניגש לשמעון ובחבטה אחת על כתפו, אסרו והכניסו לכלא. שמעון מביט באחיו התמהים, ואומר להם: "מכה זו – מבית אבא היא. זו אינה מכה של מצרי רגיל". אולי השבטים יעצרו כרגע להתבונן: איך הגיע אדם ממשפחת יעקב למצרים? רק יוסף. אז אולי זהו יוסף?! לא, הם מהרהרים בליבם, אין סיכוי.

נמשיך הלאה. האחים חוזרים למצרים עם בנימין, יוסף מזמין אותם לסעוד עמו. בלי כל הכנה מוקדמת הוא מדהים אותם כשהוא מושיב אותם בדיוק לפי סדר לידתם, כביכול על ידי 'ניחוש' בגביע הפלא שלו. אולי זה יוסף?! לא ייתכן.

טוב, נניח לרגע שאכן הוא מנחש בגביעו דברים שונים, אך במדרש מובא שהוא סיפר להם את חוויות הילדות שלהם. החוויות סופרו להם בצורה כזו שיוסף – המשנה למלך, חווה זאת איתם יחד. אם הוא מנחש זאת, אין לו שום סיכוי בעולם לנחש את זה בצורה חווייתית, אלא רק באמצעות תיאור יבש. כאן היו השבטים צריכים לעצור, להתבונן בכל סדרת ההתרחשויות ולהסיק מסקנה אחת בודדת: האיש שעומד מולנו הוא יוסף! אין הסבר אחר לעובדה שהוא יודע כל כך הרבה. בפועל, כשיוסף מתגלה לאחים, אומרת התורה את הפסוק המפורסם הבא: "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". מה יש להיבהל? הם צריכים לפרוץ במקהלה לא מתואמת ולומר: אהה, עכשיו אנחנו מבינים הכל... אבל הם לא יכלו לדבר מרוב פחד.

הביאור הוא כזה: השבטים ידעו תמיד שיוסף נמכר למצרים, אך הם לא העלו על דעתם שהוא-הוא המשנה למלך. גם לאחר כל הרמזים שסיפק להם יוסף בעדינות כדי שיוכלו לעכל את דבריו. ולמה לא חשבו שהוא יכול להיות משנה למלך? כי בחוקי מצרים כתוב שעבד אינו יכול למלוך. יוסף נמכר לעבד. הוא אינו המלך! אך כשראו האחים שיוסף נהיה מלך, בדיוק כפי שהוא התנבא בחלומותיו לפני שנים, נבהלו האחים מאוד. שהרי ראו בפירוש שרצונו של ה' שיוסף ימלוך – התממש. לבם יסרם: איך זה שהגבלנו את יכולתו של ה', וחשבנו שכיון שיוסף נמכר לעבד – אינו יכול למלוך? שכחנו שיש כאן מנהיג לבירה, וברצונו הכל קורה! ולמה היינו מקובעים והגענו לספק בהשגחת ה' יתברך, בשל קיבוע מחשבתנו זה.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

מאמא סאר'ה

הקהילה היהודית של העיר העתיקה איספהאן שבאיראן – שחלקה, ככל הנראה, צאצאים לעשרת השבטים – נושאת עמה סיפור נסים מדהים.

בידי יהודי איספהאן לדורותיהם מסורת, לפיה נכדתו של יעקב אבינו, סרח בת אשר, התגלתה למלך הפרסי שאה עבאס הראשון (1588 - 1629) בקרבת הכפר לנגיאן השוכן כ-30 ק"מ דרומית לאיספהן. שאה עבאס הראשון גזר גזירות שמד על היהודים והצר להם מאוד בחוקים משפילים שחוקק נגדם. באותם הימים יצא לציד, והבחין באיילה מרהיבה הדוהרת הרחק, הוא החל יורה בה חיצים אך החטיא את המטרה. שאה עבאס המשיך לרדוף אחריה מרחק רב, כשהוא יורה עליה חיצים רבים, אך שום חץ לא פגע בה. כושר הישרדותה הנדיר רק הגביר את תיאבוננו והוא המשיך לרדוף אחריה, עד שסטתה ממסלולה ונמלטה לתוך מערה שהייתה פעורה בהר. הוא נכנס אחריה בריצה, ופתאום נסגרה המערה אחריו באורח פלא, אין יוצא ואין בא. אפלה עזה שררה במקום והשאה לא ידע את נפשו מרוב אימה.

לפתע הוארה המערה באור יקרות ולמול עיניו המשתאות הפכה האיילה לאשה יפת תואר ומראה עוטה הוד קדומים. השאה התחלחל ונרעש מהמחזה שנגלה לעיניו. האשה המסתורית פנתה אליו ואמרה לו: "אני סרח בת אשר נכדת יעקב אבינו, ראה ראיתי את כל הגזירות הקשות אשר גזרת על בני עמי, ועתה הגיעה עת השילום, המערה סגורה בפניך ואינך יכול לצאת הימנה אלא בתנאי אחד: אם תבטיח לי שהנך מבטל את כל הגזירות שגזרת על בני עמי, או אז תיפתח המערה ותשתחרר לחופשי, ולא - - - כאן תהיה קבורתך".

ואלפי בנות קול החזירו את מילותיה המאיימות לחלל המערה. הדיבור נעתק מפיו של השאה. איכשהו הוא הצליח לסנן מבין שיניו הבטחה בהן צדקו שהוא מבטל את כל גזירותיו נגד היהודים ביטול גמור, ומשאך סיים את דבריו נעלמה האשה כלעומת שבאה והמערה נפתחה בפניו לרווחה. השאה יצא לחופשי ושב לארמונו נסער. הוא זימן אליו בדחפיות את ראשי הקהילה היהודית וסח בפניהם את הסיפור המופלא שגרם לו לשנות את דרכו הרעה. הוא אכן עמד בהבטחתו וביטל לאלתר את כל הגזירות וליהודים הייתה הרווחה.

לזכר הנס הגדול הקימו יהודי איספהאן במקום בית כנסת, חדרי הארחה ובית קברות. הם כינו את המקום "מאמא סאר'ה" (אמא סרח) והוא הוכרז כאתר קדוש. את האתר נהגו יהודי אירן בכלל, ואיספהאן בפרט, לפקוד מדי שנה מראשית חודש אלול ועד יום הכיפורים. סימוכין למסורת זו מצינו כבר בחיבורו של ב. בן לוטף מן המאה ה-17. הסיפור עובר דור אחר דור בין יהודי איספהאן.

בשנת ה'תש"ח (1948) ישבו באיספהאן כ- 12,000 יהודים שהחזיקו ב- 18 בתי כנסת, רוב יהודי איספהאן עזבו את העיר, ורבים מהם עלו לארצנו הקדושה. כיום חיים בה יהודים בודדים בלבד.

לעילוי נשמת שרה בת זינה ע"ה

יהודי אמר לרופא שהוא מפחד להתחסן בגלל
שהוא לא יודע מה הכניסו בחיסון, שאל אותו הרופא:
"ובסופגניות שאכלת שבוע שעבר אתה כן יודע מה הכניסו?"



בואו נתערב על 440,995,490,432 שקלים, שלא קראתם את כל
המספר הזה ולא הבחנתם שיש בו אות באמצע.... ועכשיו חזרתם לבדוק אם יש שם אות.

הווירוס הזה זה הדבר שהחזיק הכי הרבה מעמד שיוצר בסין.

מאבטח: יש לך חום, שיעול? אני: לא, אבל יש לי אקדח
וחומר נפץ. מאבטח: בסדר, כנס...

חדש!!! חדש!!!
מנין נוסף למנחה
בשעה 13:00
מנין נוסף לערבית
בשעה 20:00
בבית הכנסת
"עולי בבל"
רח' יוסף חיים 10

בפרשתנו מתואר המפגש הדרמטי בין יהודה ויוסף, באמצעותו מתגלה לנו דרך גישה וגיבור לחיבור נכון בין אדם לחברו, לשיפור מערכות יחסים ובניית אמון מחדש.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני, ודבר נא עבדך דבר באזני אדוני וכו'".

המילה "ויגש" מורה על רצון לגשת מתוך קרבה ולא מתוך עוינות, אומר לו יהודה: "בי אדוני" – דע לך שהקדוש ברוך נמצא איתי, בתוכי, וכל הדברים אשר אומר לך הם לא מצד האנוכיות שבי, האינטרס הפרטי שלי, אלא ה' יתברך מוביל אותי. "ויגש אליו יהודה" – סופי תיבות "שוה" – שאמר לו: "אני שווה לך, כמו שאתה מלך במצרים, אף אני מלך ביהודה". ועל זה דורש המדרש: "כי הנה המלכים נועדו". ואף על פי כן, יהודה מקטין עצמו כלפי יוסף ונגש אליו בהכנעה וענווה: **"ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני"** – יהודה מבטא הכנעה וקורא לעצמו "עבד יוסף", וכן מבטא קירבה פיזית, מדבר אל אוזנו, הופך אותו לאיש סוד.

"ואל ייחר אפך" – אל תכעס, ניסיון לריצוי. **"כי כמוך כפרעה"** – יהודה נותן כבוד ליוסף, ומזכיר לו שהוא השליט כפרעה ומצד שני רומז לו באומץ שהוא רק "כפרעה" ולא פרעה, שיש מישהו מעליו ואפשר להתדיין אצלו. נכון שיהודה מנסה לרצות את יוסף, אבל הוא מציאותי. מצד אחד משדר קרבה, מצד שני אינו נסוג. "בי אדוני" – תבחר בי במקום בבנימין, אני יותר חזק ממנו, וממני תפיק יותר תועלת וכדברי רש"י: "לכל דבר אני מעולה ממנו, לגבורה, ולמלחמה ולשמש". יהודה מדגיש שרצונו ייטיב עם יוסף.

אומר האור החיים הקדוש, שהגישה של יהודה היא ככתוב במשלי כ"ז: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו. "גישתו" של יהודה אכן מצליחה. כנגד טענותיו, יוסף מתרכך ומתוודע אל אחיו. **"ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי"**. פעולת ה"ויגש" של יהודה, גרמה ליוסף להתקרב אליהם ולהזמין אותם להתקרב אליו, "גשו נא אלי", ואף הבטיח להם את ארץ גושן, מלשון "ויגש", קרבה ואהבה.

יוסף סולח לאחיו ומתרצה באופן מידי, מכיוון שגישתו לחיים, מלאת האמונה וההכנעה למאורעות הקשים שפקדו אותו ללא הרף, כבר הכינו אותו לבהירות מוחלטת, לעובדה שכל רגע מחייו, ולו הקשה ביותר והכואב ביותר, נוצר על ידי הבורא כדי לעצב אותו להיות לאדם, וכדי שיתעלה. לכן אומר יוסף במעמד זה **"הוציאו כל-איש מעֵלָיו"**. המילה איש היא מלשון ישות, רמז לכך שעל מנת שיתקיים דו שיח נכון וכן ייחוד עליון, צריכים המשתתפים לבטל את ישותם (לבטל את הכעס, הטינה, והמחלוקות המגיעות מצד קליפת ה"מגיע ליי").

לכן מיד אחרי הציווי של יוסף, אומרת התורה, **"ולא-עִמַד אִישׁ אֶתוֹ, בְּהִתְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו"**, להורות לנו שיוסף ואחיו אכן הגיעו למדרגה הרצויה ולא נשאר בהם שמץ של ישות. "ויגש" – היינו לשון פיוס ושלוש. כדי לגשת לשני צריך למחוק את האינטרס האישי, וזו הדרך המובילה לאיחוד המשפחה.

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו
לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב **שמשון פוקס** שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים **יהוד**
מנחה - בשעה 16:20

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש **הרב יוסף חיים זצ"ל**
שחרית - 5:00
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:20
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:00

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 16:20
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א